

קבוצה 7: מריה אולט

"לא הייתי סולחת לעצמי לו נהגתי אחרת באותם ימים איומים. היו אלה כמובן ימי חרדה ופחד, אולם מכיוון שלא היה זמן לחשוב מה יעלה בגורלנו אם ניתפס, המשכנו בפעולות ההצלה ללא לאות". כיצד נקשרה נפשה של מריה אולט, שבשנת 1944 הייתה בת 22, בנפשו של כמה משפחות יהודיות, עד כדי הקרבת חיי משפחתה וסיכון חייה עצמה כדי להצילן?

באביב 1944 הכיבוש הגרמני בהונגריה רק החל וכבר פגעו ביהודים. בחודש מרס נולדה בת לבני הזוג ד"ר לסלו קוטי ואשתו מרים. המלחמה פרצה והביאה עמה פחד וחוסר ודאות גדולים. מרים קוטי-נבו, אשתו של ד"ר לסלו קוטי, רופא נשים שעבד בבית החולים לילודות בבודפשט, סיפרה לאחר המלחמה: "האווירה בבית החולים ובעיר כולה הייתה קשה. היינו מיואשים, כמה מעובדי בית החולים התאבדו". באפריל כבר נצטוו היהודים לתפור לבגדיהם את הטלאי הצהוב, סימן ההיכר המבדיל, המשפיל.

באותם ימים הגיעה מריה אולט לטיפול אצל ד"ר קוטי. למראה הטלאי הצהוב על בגדיו של הרופא הזדעזעה מריה עד עמקי נשמתה. הרופא ראה את דאגתה הכנה וסיפר לה על תחושות חוסר הוודאות והחשש הגדול לגורלו, לגורל אשתו ולתינוקת הרכה שלו, אנה, שזה עתה נולדה. הוא היה אובד עצות. בו ברגע החליטה מריה לפעול. עמד מולה אדם במצוקה גדולה. היא קמה ואמרה: "אני רוצה להציל את התינוקת".

עוד באותו היום הגיעה מריה לביתה בכפר ובזרועותיה התינוקת. בעלה מיד הביע את חששותיו. להחביא ילדה יהודייה? בימים כאלה? איזה מין רעיון זה? הרי זה עלול לסכן את כל המשפחה. ולמען מי, למען אנשים זרים? אך מריה לא נענתה להפצרותיו. היא הייתה קתולית אדוקה, וכאדם מאמין הייתה מחויבת לעשות חסד עם נרדפים. לאחר זמן מה עזב אותה בעלה ועבר לעיר אחרת. לעומת זאת אביה, יוזף לאנג, ראה את מעשי בתו והחליט להיחלץ לעזרתה ולעזרתם של היהודים הנזקקים.

כעבור ימים אחדים חזרה מריה לעיר. הפעם הגיעה כדי לקחת עמה את מרים, אמה של התינוקת. היא הביאה גם אותה לכפר והציגה אותה בפני כל כצוענייה שילדה תינוקת מחוץ לנישואין וכעת יש להחביאה מחשש לנקמה. בשבוע שלאחר מכן הביאה עמה מהעיר גם את הרופא היהודי ד"ר לסלו קוטי. את הרופא הסתיר אביה של מריה במרתף קטן בכרם שהיה ברשותו.

כעת הייתה מריה אולט אחראית על שלושה, ביניהם תינוקת קטנה. הסכנה הייתה גדולה. האווירה הכללית בכפר הייתה אנטי- יהודית ובוודאי נגד הסתרתם. כל יום טמן בחובו את הפחד שמא יתגלו, שמא ילשינו עליהם, שמא יוסגרו. את אנה הקטנה הצליחה מריה להעביר למשפחה שהתגוררה בכפר קטן ליד הגבול הצי'כי. מריה השיגה תעודות מזויפות, ואנה הייתה לתינוקת נוצרייה עם תעודות, דבר שהגן על חייה ועל חיי המשפחה בכפר.

באחד הימים החששות הגדולים הפכו למציאות. המיילדת של הכפר זיהתה לפתע את מרים. היא למדה בבית הספר ליולדות בבית החולים בבודפשט ופניה של מרים היו מוכרים לה משם, ועד מהרה הבינה כי היא אשתו היהודייה של ד"ר קוטי, ולא צוענייה כפי שהוצגה. אותה מיילדת ביקשה להסגיר מיד את מרים למשטרת הכפר. מריה נבהלה. לא רק חייה של מרים היו בסכנה, אלא גם חיי הרופא היהודי שהוסתר, חיי מריה עצמה, חיי אביה. מריה החליטה לצאת מיד עם מרים ולברוח לכפר אחר, שם ילוננו לעת עתה אצל קרובי משפחה, הרחק מאותם אנשים שביקשו להסגירה.

אך גם בכפר הזה האווירה הייתה עוינת. באחד הערבים שמעה אנשים מתארים בשמחה גלויה איך איכרים קרעו לגזרים יהודי בעל מכולת. מריה ומרים המשיכו בנדודיהן, ללא תעודות - אפילו למריה לא הייתה תעודה, שכן נתנה את התעודות שלה לאישה יהודייה, מכרה של הזוג קוטי, שנזקקה לתעודות של נוצרייה כדי לברוח. השתיים עברו ממקום למקום, חיפשו אחר מקום ללון, תרו אחר מזון. גורלן נקשר.

יום אחד נתקלו במהלך נדודיהן הקשים ברכבת שהובילה יהודים לפולין - לאושוויץ. הרכבת עצרה לרגע לא הרחק מהשתיים. מרים חשה צורך להצטרף לנוסעים ולהיפטר אחת ולתמיד מהסבל הנורא. מריה תפסה את ידה ואמרה: "אם תעלי על הרכבת, אעלה גם אני." "התנהגותה האמיצה היא שמנעה בעדי לעשות צעד והפיחה בי כוח להמשיך להסתתר עד תום המלחמה", נזכרה מרים כעבור שנים.

הימים עברו ומריה הצליחה ללוות די כסף כדי לשכור למרים דירה קטנה בכפר. כעבור זמן לא רב הגיעה מריה בעגלתו של אביה. ד"ר לסלו קוטי, בעלה של מרים, הוסתר בעגלה מתחת לערמה של שחת. השניים התאחדו ושם ישבו וחיכו עד יעבור זעם. מריה המשיכה לדאוג ליהודים אחרים. כל זמן שניגשו אליה אנשים שבפניהם השתקף הפחד הגדול, יזמה מריה פעולה של עזרה. כמה יהודים שהוסתרו באחד הכפרים זכו מדי שבוע לביקור של מריה, שדאגה למחסורם וסייעה ככל האפשר.

פעולות ההצלה של מריה אולט נמשכו עד לשחרורה של בודפשט ב-1945. לאחר המלחמה ניצוליה של מריה התפזרו בעולם הגדול. מרים, שעלתה לארץ בראשית שנות ה-50, שמרה כל השנים על קשר עם האישה שהצילה את חייה ואת חיי בתה. 34 שנים לאחר שהבטיחו זו לזו להתראות בבוא היום בירושלים ודרכיהן נפרדו, זכו השתיים לממש את ההבטחה מן העבר. בטקס שנערך ביד ושם אמרה מריה: "חשתי צורך לעזור לנרדפים. קול פנימי דיבר אליי באותם ימים והדריך את התנהגותי מבלי להתחשב בסכנות סביבי. לא הייתי סולחת לעצמי אילו הייתי נוהגת אחרת".

שאלות לדין

- מהי המוטיבציה למעשה ההצלה של מריה אולט? אילו שאיפות להצלה מופיעות בקטע?
- מה סייע למריה אולט לבצע את מעשה ההצלה?
- כתבו לפניכם לפי קטע זה את גילה של המצילה, את מעמדה ומצבה המשפחתי, השכלתה, השתייכותה הפוליטית וארץ מוצאה אם אלה מצוינים בכתוב או עולים ממנו. כיצד לדעתכם השפיעו אלה על המעשה?
- האם ישנם אנשים אחרים מלבד המצילה העיקרית שנשאו את נטל ההצלה ביום-יום?
- מהי מידת המסירות של המצילה לחיי האנשים שהצילה?
- מהו מחיר העזרה וההצלה? עד כמה הייתה המצילה מודעת לסכנה?
- אילו תחנות של בחירה אתם יכולים לזהות במהלך סיפורה של מריה אולט?